

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส
อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต
จากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส
อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือ ในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงาน แต่อย่างใด การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริตและเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้(Potential)ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่มา : คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ (สำนักงาน ป.ป.ท.)	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤตินิชอบและการรับสินบนหรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการหรือธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาตให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก(Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใดนำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกระบบหรืออาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆอาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่มา : คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ (สำนักงาน ป.ป.ท.)	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่มา : คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ (สำนักงาน ป.ป.ท.)	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจหรือการปฏิบัติหน้าที่ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๒. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. การใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการ
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
- ๖) การจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือขั้นตอนการทำงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส แบ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๒. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. การใช้จ่ายงบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต (know factor และ Unknow factor)

กระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิด การทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
	Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิด)	Unknow factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด)
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ		
การเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจาก ค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓
การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่		
ผู้บริหารใช้อำนาจกดดันเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตาม นโยบายตนเอง หรือละเว้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ		✓
การใช้จ่ายงบประมาณ		
การใช้สิทธิเบิกเงินชดเชยเป็นค่าพาหนะ ในลักษณะ เหมาะสมไม่เหมาะสม เกินความจำเป็นหรือเป็นเท็จ		✓

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงของกระบวนการงาน หรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

พิจารณาความเป็นได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

โอกาสเกิดการทุจริต (likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูงมาก)
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๔ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูง)
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๓ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง)
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๒ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก)
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง / ปี (ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น)

๒. ด้านผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงินและผลกระทบทางการเงิน

๒.๑ ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

๒.๒ ผลกระทบทางการเงิน

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า

ตารางการประเมินระดับค่าความเสี่ยง

กระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต	ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)
ความเสี่ยงด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ			
การเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ซื้อบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๓ ปานกลาง	๓	๙
ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่			
ผู้บริหารใช้อำนาจกดดันเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตามนโยบายตนเอง หรือละเว้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ	๔ สูง	๒	๘
ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ			
การใช้สิทธิเบิกเงินชดเชยเป็นค่าพาหนะ ในลักษณะเหมาจ่ายไม่เหมาะสม เกินความจำเป็นหรือเป็นเท็จ	๓ ปานกลาง	๒	๖

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจ

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตเป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยแบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง

และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล

สถานะสีส้ม : เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้มาเกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : เป็นความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสียง

(ระดับความเสียง = โอกาสเกิดการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ระดับ	ระดับความเสียง	ช่วงคะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕
๓	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔
๒	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ - ๘
๑	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๔

ตารางการประเมินระดับความเสียง

กระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความเสียง			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ความเสี่ยงด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ				
การเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต			✓	
ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
ผู้บริหารใช้อำนาจกดดันเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตามนโยบายตนเอง หรือละเว้นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ		✓		
ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ				
การใช้สิทธิเบิกเงินชดเชยเป็นค่าพาหนะ ในลักษณะเหมาะสม ไม่เหมาะสม เกินความจำเป็นหรือเป็นเท็จ		✓		

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจ

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

กระบวนการ/โครงการที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดกา รทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
ความเสี่ยงด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ		
การเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการ ให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	สูง	๑.จัดทำคู่มือการขอรับบริการหรือแนวทางการ ปฏิบัติที่ผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อกับ หน่วยงาน ที่มีรายละเอียดอย่างน้อย (๑) วิธีการขั้นตอนการขอรับบริการ (๒) ระยะเวลาที่ใช้ในการขอรับบริการ (๓) ช่องทางให้บริการ เช่น สถานที่ ส่วน งานที่รับผิดชอบ E-service One Stop Service (๔) ค่าธรรมเนียม (๕) รายการเอกสารหลักฐานประกอบการ ยื่นคำขอรับบริการ ๒.จัดทำระบบการให้บริการผ่านช่องทาง ออนไลน์ (E-SERVICE) ที่ผู้ขอรับบริการไม่ต้อง เดินทางมายังจุดให้บริการ (END-TO-END Digital) เพื่อลดการเผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ และผู้รับบริการ ๓. จัดทำช่องทางออนไลน์ที่บุคคลภายนอก สามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน
ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่		
ผู้บริหารใช้อำนาจกดดันเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการ ตามนโยบายตนเอง หรือละเว้นการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ	ปานกลาง	๑. จัดให้มีช่องทางออนไลน์ร้องเรียนการ ทุจริตและประพฤติมิชอบที่ส่งตรงถึง ผู้บริหาร หรือส่งตรงไปยังศูนย์ดำรงธรรม จังหวัด หรือ ป.ป.ช. หรือ ปปท. ที่เป็น ช่องทางที่มีการคุ้มครองข้อมูลของผู้แจ้ง เบาะแส
ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ		
การใช้สิทธิเบิกเงินทดรองเป็นค่า พาหนะ ในลักษณะเหมาจ่ายไม่ เหมาะสม เกินความจำเป็นหรือเป็นเท็จ	ปานกลาง	๑. จัดทำบันทึกการใช้จ่ายเปรียบเทียบกับ ใบขอเบิกเงินทดรองค่าพาหนะทุกครั้งก่อน อนุมัติจ่าย